

ת"פ 43271/05/21 - מדינת ישראל נגד עטוה אבו עראר, שפיק אבו עראר

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

לפני כבוד השופט הבכיר, אליהו ביתן

12 מאי 2024

ת"פ 43271-05-21 מדינת ישראל נ'

אבו עראר ואח'

ת"פ 11927-06-21 מדינת ישראל נ'

אבו עראר

בעניין:

המאשימה:

נגד

הנאשמים:

מדינת ישראל

עטוה אבו עראר

2. שפיק אבו עראר

נוכחים:

ב"כ המאשימה, עו"ד עמית גינת

הנאשמים ובא-כוחם, עו"ד בועז קניג

גזר דין

כללי

1. הנאשמים הורשעו, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות של נשיאת נשק, לפי סעיף 144(ב) בחוק העונשין התשל"ז-1977 וחבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(2) בחוק העונשין התשל"ז-1977.

2. בתמצית, הכרעת הדין קבעה כי בתאריך 29.04.21 בסביבות השעה 21:15-21:30, בישוב ערוער, הנאשמים היו במרחב הציבורי וכל אחד מהם נשא נשק ללא היתר - הנאשם 1 נשא אקדח והנאשם 2 נשא רובה. באותה עת המתלוננים נסעו יחד ברכב לעבר ביתם ועברו ברחוב בו היו הנאשמים. בהגיעם לקטע כביש שבקרבתו פועלת מאפיה, הנאשם 1 שהיה באזור המאפיה ירה לעברם באקדח. המתלוננים נסעו קדימה בניסיון להימלט מהמקום ותוך כדי כך הנאשם 2 הגיח ממולם ולצדם וירה לעברם ברובה. כתוצאה מהירי, רכבם של המתלוננים נפגע במכסה תא המטען, בגב המושב האחורי ובגב המושב הקדמי ימני, בפגוש משמאל ובמיכל הדלק.

עוד נקבע, כי הנאשמים פעלו יחד, מתוך כוונה להטיל במתלוננים נכות או מום או לגרום להם חבלה

עמוד 1

טענות הצדדים

3. ב"כ המאשימה עמד על הערכים החברתיים המוגנים בעבירות בהן הורשעו הנאשמים ועל מידת הפגיעה בהם; על מדיניות הענישה הנוהגת, תוך שהפנה לפסיקה; ועל נסיבות ביצוע העבירות, ובין היתר, התכנון שקדם לעבירות, חלקם היחסי של הנאשמים במעשים, פוטנציאל הנזק במעשי הנאשמים והנזק שנגרם בפועל, הרקע לביצוע המעשים והעובדה שהנאשמים החזיקו ברשותם נשק חם. וטען שמתחם העונש ההולם נע בין 6 ל- 9 שנות מאסר בפועל. אשר לעונש הראוי לנאשמים, ציין שהנאשמים ללא עבר פלילי ועמד על הצורך בהרתעתם ובהרתעת הציבור. ועתר להטיל על הנאשמים עונש ברף התחתון של המתחם שהוצע, מאסר על תנאי מרתיע ופיצוי משמעותי למתלוננים.

4. ב"כ הנאשמים טען כי לכל אורך הדרך הנאשמים כפרו במיוחס להם וגם כעת הם כופרים בכך. ציין כי אין לנאשמים עבר פלילי והאירוע עליו הורשעו חריג מאד לאופן התנהלותם. ציין שהנאשם 1 הוא בעל חברה המעסיקה כ- 20 - 30 עובדים והנאשם 2 סיים לימודי סיעוד בירדן ועתיד לעבור מבחני הסמכה בארץ. וציין כי כל אחד מהנאשמים היה עצור במשך מספר חודשים ואחר כך שהה תקופה ארוכה בתנאי פיקוח אלקטרוני. ציין שהנזק שנגרם למתלוננים הוא נזק רכושי בלבד. וטען כי קשת הענישה בתיקים מסוג זה רחבה. הפנה לפסיקה, טען שמתחם העונש ההולם בענייננו נע בין 24 ל- 48 חודשי מאסר ועתר להטיל על הנאשמים עונש בחלק התחתון של המתחם.

דין והכרעה

5. הנאשמים הורשעו בשתי עבירות - נשיאת נשק וחבלה בכוונה מחמירה. העבירות בוצעו באותו זמן ומקום והן כרוכות זו בזו באופן שאינו ניתן להפרדה. משכך, יש לראות בשתי העבירות כמהוות אירוע אחד, לקבוע מתחם עונש הולם לכלל האירוע ולהטיל עונש כולל לשתי העבירות.

6. נשק, בהגדרתו הבסיסית, הוא כלי שסוגל לירות כדור, שבכוחו להמית אדם. הכוח להמית במשיכת הדק, פשטות התפעול, הידע הרווח להפעלת נשק והזמינות הגבוהה של כלי נשק, גורמים לכך שכלי נשק הפכו לגורם משמעותי המעורב באירועים פליליים מסוגים שונים, מחריף אותם, מזין אירועי שרשרת, מעלה את רף החומרה הכללי של אירועי האלימות במדינה, ומהווה מקור לדאגה עמוקה בנוגע לשמירת הסדר הציבורי ושלומו הציבורי ובטחוננו.

7. ירי מכלי נשק מטווח קצר לעבר בני אדם הנוסעים ברכב, בטבורו של ישוב, בשעת ערב, באזור מגורים ועסקים, מתוך כוונה לפגוע בנוסעי הרכב, הוא מעשה שקשה להפריז בחומרתו ובסכנתו. מעשה כזה מעמיד סיכון חמור לגרימת פגיעה גופנית קשה ואף מוות, לאנשים שלעברם בוצע הירי,

לעוברי אורח תמימים ואף לכאלה הספונים בבתיהם או בעסקיהם בסביבה, וכבר היו דברים מעולם.

8. החיים הם ערך מקודש בכל חברה אנושית ראויה לשמה, והשמירה עליהם היא מהערכים הנעלים והחשובים ביותר. מעשי הנאשמים פגעו בליבת הערכים החברתיים של קדושת החיים ושמירת הגוף, שמירת שלום הציבור ובטחוננו ושמירת בטחון משתמשי הדרך.

בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירות, שיפורטו בהמשך, מידת הפגיעה של מעשי הנאשמים בערכים אלה הינה משמעותית מאוד.

9. נשיאת נשק שלא כדין, כשלעצמה, הינה מעשה חמור. העונש הקבוע לעבירה זו - 10 שנות מאסר, משקף את החומרה המושגית, העקרונית, שלה ומצביע לעבר ענישה משמעותית.

העבירה של חבלה בכוונה מחמירה שבסעיף 329 בחוק העונשין הינה עבירת האלימות החמורה ביותר מבין עבירות האלימות שאינן כרוכות בהמתה. עבירה זו משתכללת בין היתר במעשים מסוימים אשר לא גרמו לפגיעה גופנית אלא רק ניסו לגרום לה, וזאת בשל טיב הפגיעה העלולה להיגרם והכוונה החמורה שנלוותה למעשה - להטיל באדם נכות או מום, או לגרום לו חבלה חמורה. העונש הקבוע לצדה - 20 שנות מאסר, מדבר בעד עצמו.

10. מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות הנשק ובעבירות האלימות הקשות ובמיוחד בעבירות המשלבות בין השניים, הינה מימים ימימה של רצינות וחומרה, המתמקדת בשיקולי הגמול וההרתעה.

בשנים האחרונות, נוכח ריבוי העבירות בתחום זה והשפעתן הרחבה והקשה, מגמה זו התחזקה ביתר שאת ומדיניות הענישה לגביהן הינה של חומרה מובהקת.

"... לעיתים מדיניות הענישה הנוהגת ביחס לעבירה מסוימת אינה מספקת, ועל בית המשפט להורות על החמרה בענישה על מנת לקדם ולהגן על הערכים אשר ביסודה, ובכך לבלום את נפיצותן של עבירות מסוימות ההופכות ל"מכת מדינה", ולתת ביטוי לחומרה שיש לייחס להן. המקרה שלפנינו נמנה לטעמי עם אותם מקרים חריגים אשר בהם נדרשת התערבותו של בית משפט זה בשבתו כערכאת ערעור, וזאת לנוכח מדיניות הענישה המחמירה אשר יש לנקוט כלפי עבירות הכוללות שימוש בנשק חם [...] השימוש בנשק חם ככלי ליישוב סכסוכים הפך לרעה חולה, וכמעשה של יום ביומו גובה חיי אדם ולעיתים אף את חייהם של חפים מפשע אשר כל חטאם היה כי התהלכו באותה עת ברחובה של עיר. בשנים האחרונות אף חלה עליה מתמדת במספר אירועי הירי המדווחים למשטרה (ראו למשל: דו"ח מבקר המדינה התמודדות משטרת ישראל עם החזקת אמצעי לחימה לא חוקיים ואירועי ירי ביישובי החברה הערבית וביישובים מעורבים 28 (2018)). על רקע המציאות אותה אנו חווים למרבה הצער מדי יום, אנו עדים לקריאה ציבורית נרגשת להגברת האכיפה כלפי עבירות נשק - ולהחמרה במדיניות הענישה הנוהגת." (ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח (5.11.2019))

11. הלכה למעשה, במקרים של אלימות חמורה הכרוכה בשימוש בנשק, בתי המשפט הטילו עונשי מאסר משמעותיים.

בע"פ 2654-23 פלוני נ' **מדינת ישראל** (6.12.23) המערער הורשע בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה, איומים, נשיאת נשק וחבלה במזיד. המערער החזיק אקדח שלא כדין, הגיע בשעת לילה, רעול פנים, למתחם מגורי המתלוננים והרס את רכבו של אחד מהם, וכשאחד המתלוננים יצא לברר את פשר המתרחש, המערער ירה מנשקו והזמין אותו לצאת אליו להתעמת. באותו אירוע, המערער איים על מתלונן נוסף, ירה מנשקו, ובהמשך ירה מטווח קצר לעבר רכב בו נהג אחד המתלוננים ופגע בשמשתו האחורית. למחרת, המערער ירה באקדח, מטווח קצר, על מתלונן שעצר את רכבו כדי לסייע לנאשם 2, ופגע בו. ובהמשך, ירה מספר כדורים לעבר בנו של המתלונן שבא לסייע לו. בית המשפט הטיל על המערער, שבעת ביצוע המעשים היה קטין בן 17 ושלושה חודשים, **6 שנות מאסר בפועל**. הערעור על חומרת העונש נדחה.

בע"פ 7473-20 **מדינת ישראל** נ' **מוחמד מחאמיד** (29.6.21) נדונו ערעור המדינה וערעור שכנגד של הנאשם. הנאשם הורשע בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה, נשיאה והובלה של נשק שלא כדין, וירי מנשק חם באזור מגורים באופן שיש בו כדי לסכן חיי אדם. באותו מקרה התגלע סכסוך בין המתלונן הקטין לאחיו של הנאשם, שהתפתח לעימות פיזי. במסגרת העימות, בעת שהמתלונן שכב שרוע על הרצפה כשחברו רכון לידי, הנאשם התקרב אליהם וירה באקדח מספר יריות באוויר. בהמשך, הוא כיוון את האקדח לצווארו של המתלונן וירה בו ירייה אחת מטווח קצר, אשר פגעה בצווארו, ולאחר מכן ירה באוויר ונמלט מהמקום. בית המשפט המחוזי הטיל עליו **6.5 שנות מאסר בפועל**, מאסר מותנה ותשלום פיצוי בסך 40,000 ₪.

בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה, והעמיד את עונשו של הנאשם על **8 שנות מאסר בפועל**, וזאת בהתחשב בכלל לפיו ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין, ובכך שבעת ביצוע העבירות טרם מלאו לנאשם 21 שנים ולא היה לו עבר פלילי.

ואמר בין היתר את הדברים הבאים-

"בית משפט זה עמד בעבר על כך שעבירות חבלה בכוונה מחמירה שמקורן במניע נקמני ומעידות על המבצע אותן כאדם אלים, חסר רסן ואימפולסיבי, מצדיקות החמרה בענישה וגזר בנסיבות אלה עונשים מחמירים יותר מהעונש שנגזר על המערער, אף במקרים בהם לא נעשה שימוש בנשק חם במהלך האירוע וכאשר החבלה לא הייתה עלולה לסכן את חייו של הנפגע.. זאת ועוד, במקרים בהם נעשה שימוש בנשק, ישנה חשיבות מיוחדת בהטלת ענישה מחמירה.. בנוסף, בענייננו, הנשק לא נתפס, באופן המצדיק התחשבות לא רק בנזק שנגרם, אלא גם בפוטנציאל הנזק העתידי".

בע"פ 6865-22 **מדינת ישראל** נ' **אחמד ג' בארין** (17.1.23) המשיב הורשע בעבירות של גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות; עבירות בנשק; וירי מנשק חם באזור מגורים. בהכרעת הדין נקבע כי אחיותיו של המשיב איימו על המתלונן הראשון בירי; וכי זמן מה לאחר מכן הגיע המשיב כשהוא נוסע ברכבו עם

לוחיות רישוי מקופלות ומלווה באחיו הקטין ובאחר, שהיה רעול פנים והחזיק בנשק ארוך. המשיב שוחח עם המתלונן הראשון ובין השניים החל ויכות. אז חזר המשיב לרכבו והאחר ירד מהרכב והחל לירות לקרקע לעבר רגליו של המתלונן הראשון, ובהמשך ירה לעבר רגליו, ומשהמתלונן השני התקרב אף הוא לאחר והחל ליידות אבנים לעברו, ירה האחר גם לרגליו. לאחר מכן המשיב והאחר נמלטו מהמקום ברכבו של המשיב. בית המשפט קבע מתחם עונש הולם הנע בין 36 ל-60 חודשים, והטיל על המשיב 36 חודשי מאסר בפועל.

בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה ואמר את הדברים הבאים-

"בשורה ארוכה של פסקי דין עמד בית משפט זה על החומרה הרבה הגלומה בעבירות הנשק, אשר מציבות סכנה ישירה וממשית לחיי אדם (ע"פ 3169/21 מדינת ישראל נ' אגבאריה, פסקה 6 [פורסם בנבו] (21.6.2021) (להלן: עניין אגבאריה); ע"פ 5807/20 שיבלי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 [פורסם בנבו] (30.12.2020); ע"פ 1944/20 מדינת ישראל נ' אמארה, פסקה 10 [פורסם בנבו] (2.9.2020)). חומרתן של עבירות אלו נובעת בין היתר גם מכך שהן עשויות לשמש בסיס לביצוע עבירות נוספות: "התופעה של החזקת נשק שלא כדין על ידי אזרחים מהווה איום על שלום הציבור ועל הסדר הציבורי. היא התשתית והגורם בלעדיו אינן (causa sine qua non) למגוון רחב של עבירות, החל בעבירות איומים ושוד מזוין, המשך בעבירות גרימת חבלה חמורה וכלה בעבירות המתה [...] ביעור תופעת החזקת כלי נשק בלתי חוקיים הוא אפוא אינטרס ציבורי מהמעלה הראשונה ותנאי הכרחי למאבק בתופעות הפגיעה האלימה לסוגיה הרווחות במקומותינו, בבחינת "ייבוש הביצה" המשמשת ערש לגידולן של תופעות אלה. מהלך כזה מחייב הירתמות גם של בתי המשפט, על ידי ענישה מחמירה ומרתיעה לעבירות נשק בלתי חוקי באשר הן, וכל שכן מקום שנעשה בנשק כזה שימוש בביצוע עבירות אלימות לסוגיהן" (ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח, פסק דינו של השופט מ' מזוז [פורסם בנבו] (5.11.2019)). הצורך להחמיר בענישה בא לידי ביטוי גם בכך שבחודש דצמבר 2021 קבע המחוקק עונשי מינימום בעבירות נשק, כך שהעונש שיושג בגין עבירות אלו יתחיל מרבע העונש המרבי שנקבע לעבירה, אלא אם החליט בית המשפט מטעמים מיוחדים שיירשמו להקל בעונש (סעיף 144(ז) לחוק העונשין; חוק העונשין (תיקון מס' 140 - הוראת שעה), התשפ"ב-2021; עניין קדורה, פסקה 6; ע"פ 4456/21 מדינת ישראל נ' אבו עבסה, פסקה 15 [פורסם בנבו] (23.1.2022)). הגם שתיקון זה אינו חל בעניינו של המשיב - שהמעשים שבהם הורשע בוצעו עובר לחקיקתו - הוא משקף את רצון המחוקק בהחמרת הענישה בעבירות נשק.. ואכן, בית משפט זה קבע מדיניות ענישה שכוללת עונשי מאסר ממושכים בפועל בגין עבירות נשק.

ובהמשך-

ואולם, כאשר מדובר בעבירות נשק, באיזון בין שיקולים אלה לבין שיקולי הרתעה והגנה על שלום הציבור, יש לתת משקל מוגבר לשיקולים האחרונים, גם במקרים שבהם מבצעי העבירות נעדרי עבר פלילי (ע"פ 3332/22 קוואסמי נ' מדינת ישראל, פסקה 16 [פורסם בנבו] (1.12.2022) (להלן: עניין קוואסמי); עניין אגבאריה, פסקה 9; עניין ענבתאוי, פסקה 14). כן יוער כי כפי שצוין בפסיקה, בנסיבות שבהן הנשק שבו התבצע הירי טרם נמסר לרשויות האכיפה - הדבר עשוי ללמד על מידת החרטה של המעורבים (עניין קוואסמי, פסקה 16; ע"פ 9104/20 מדינת ישראל נ' טבצ'ניקוב, פסקה 12 [פורסם

בנבו] (4.3.2021); מה גם שבמקרה דנן כלל לא נמסרה זהותו של היורה). שקלולם של נתונים אלה מלמד כי לא היה מקום לגזור את עונשו של המשיב בתחתית המתחם וכי בהינתן העבירות בהן הורשע המשיב והקביעות שבהכרעת הדין העונש חורג לקולה במידה ניכרת מהענישה הראויה."

ובסופם של דברים, ובשים לב לכלל שלפיו ערכאת הערעור אינה נוהגת למצות את חומרת הדין, הועמד עונשו של המשיב על **48 חודשי מאסר בפועל**.

בע"פ 2251-21 **אנואר אבו עראר נ' מדינת ישראל** (15.12.21) כל המערערים הורשעו בעבירה של קשירת קשר לפשע. המערער 1 הורשע גם בעבירה של שידול לחבלה בכוונה מחמירה. המערערים 2-5 הורשעו גם בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, בעבירה של נשיאת נשק, ובעבירה של הסתייעות ברכב לביצוע פשע. והמערערים 1, 2 ו-5 הורשעו גם בעבירה של החזקת נשק.

נטען כי במועד הרלוונטי לכתב האישום, היה סכסוך בין שני פלגים בישוב ערוער שבנגב - פלג מחארבה, לו משתייכים המערערים, ופלג חלאילה, לו משתייך המתלונן. וביום מסוים המערער 1 ואחרים מפלג מחארבה נפגעו מחברים בפלג חלאילה. סמוך לאחר מכן, החליטו המערערים (ואחרים) לנקום בפלג חלאילה על הפגיעה במערער 1 ובאחרים, ועל רקע זה קשרו ביניהם לפגוע במתלונן ולגרום לו חבלה חמורה באמצעות ירי בנשק. מערער 1 תיאר בין הקושרים לעקוב אחרי המתלונן, המערער 2 הצטייד באקדח בו החזיק יחד עם מערער 1 ואחרים ללא רישיון, והמערער 5 הצטייד גם הוא באקדח בו החזיק ללא רישיון. בהמשך אותו יום, לאחר סיום צום הרמדאן, המערערים 2-5 החליטו באישורו של מערער 1 ובעידודו, לפגוע במתלונן בפלג גופו התחתון ולגרום לו חבלה חמורה, בירי מאקדח. המערערים 2 - 5 נסעו ברכב בו נהג מערער 3 והתקרבו למתלונן שעמד עם אחר ברחוב ראשי בערוער. המערער 2, שישב במושב האחורי של הרכב, שלף את האקדח וירה לעבר המתלונן מספר יריות לכיוון פלג גופו התחתון, על מנת לגרום לו חבלה חמורה, נכות או מום, ואחת היריות פגעה ברגלו. וגם מערער 5 ירה באקדח לעבר המתלונן. המתלונן הובהל לקבלת טיפול רפואי, אובחן כסובל משבר פתוח והוא אושפז למספר ימים ושחרר כשרגלו מקובעת באמצעות מוט מתכת. בית המשפט המחוזי קבע בעניינם של מערערים 1, 2 ו-5 מתחם עונש הנע בין 4 ל-8 שנות מאסר בפועל; למערער 3 נקבע מתחם הנע בין 3.5 ל-7 שנות מאסר; ולמערער 4 נקבע מתחם הנע בין 3 ל-7 שנות מאסר. על מערער 1 הושתו **48 חודשי מאסר בפועל**; על מערערים 2 ו-5 הושתו **52 חודשי מאסר בפועל**; על מערער 3 הושתו **42 חודשי מאסר בפועל**; ועל מערער 4 הושתו **36 חודשי מאסר בפועל**.

בית המשפט העליון דחה את בקשת המערערים לחזור בהם מהודאתם, ודחה את הערעור על העונש-

"ובאשר לערעור על חומרת העונש. אין צורך להכביר במילים על אודות החומרה הנלווית לעבירות נשק. אין היום חולקין כי עבירות מסוג זה הפכו ל"מכת מדינה" של ממש (ראו לאחרונה: ע"פ 7473/20 מדינת ישראל נ' מחאמיד, [פורסם בנבו] פסקה 24 (29.6.2021); ע"פ 5993/21 סאלח נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 8 (29.11.2021); ע"פ 8416/20 עייאט נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (2.9.2021)). מכה זו מצריכה מענה הולם בדמות ענישה מחמירה של הטלת עונשי מאסר משמעותיים. מצויים אנו לעת הזאת במצב חירום של ממש בעניין עבירות נשק, ולא בכדי נתקבל עתה תיקון לחוק

העונשין (חוק העונשין (תיקון מס' 140 - הוראת שעה), התשפ"ב-2021) - שלא חל בענייננו - הקובע עונשי מינימום לעבירות נשק. הדברים האמורים מקבלים משנה תוקף במקרה זה בו כאמור הייתה כוונת מכוון לפגוע במתלונן ולפצעו. קשה להלום, זולת עבירת המתה על כל גווניה, עבירת אלימות קשה יותר. וכפי שנאמר ע"פ 6493/05 מוסא נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (22.2.2006) והמתאים לענייננו:

"המערערים עשו שימוש בנשק חם על רקע סכסוך שפרץ בין משפחותיהם, תוך שהם מתכוונים לגרום חבלות ופציעה לזולת. ירי מסוג זה, ובמיוחד כשהוא מתרחש באזור מגורים, כרוכה בו סכנה של ממש לחיי אדם, ולא רק לאלה המעורבים בסכסוך, אלא גם לעוברי אורח תמימים. הנכונות של המערערים לעשות שימוש בנשק חם, ותהיה המחלוקת ביניהם אשר תהיה, היא המלמדת על מסוכנותם, ומכאן הצורך לנהוג בהם ביד קשה, דבר המתחייב גם מהצורך להרתיע את הרבים.""

בע"פ 6496-21 באסל ריאן נ' מדינת ישראל (20.12.21) דובר באירוע ירי שבוצע על רקע סכסוך משפחות והסתיים בנזק לרכוש. בית המשפט העליון דחה את ערעור המערערים על חומרת עונשם - 4 שנות מאסר בפועל, ואמר בין היתר את הדברים הבאים:

"במעשיהם של המערערים טמונה חומרה של ממש. כפי שצינו אך לאחרונה, אירועי ירי דומים הפכו ל- "מגיפה", המפילה חללים מדי יום ביומו" וכי תופעה זו יש לשרש מנוף חייה של חברה מתוקנת (עניין אבו סאלח, פסקה 12). למותר לציין, כי מדינה ריבונית אינה יכולה להשלים עם התנהלות עבריינית שכזו, המסכנת את שלום הציבור ומערערת את הסדר הציבורי. "סגירת חשבונות" בין צדדים לסכסוך, כפי שהמקרה דנן מוכיח, אינה משפיעה רק על מושאיו הישירים, אלא מסכנת את חברי הקהילה בה הם חיים ואת החברה ככלל. להמחשת הסיכון נפנה לירי שפגע ברכבם של בני הזוג.. שאינם מעורבים בסכסוך בין הנצים ונקלעו לקו האש שלא בטובתם. לפיכך, כמדיניות שיפוטית, יושתו על המעורבים בעבירות מסוג זה עונשי מאסר משמעותיים, מתוך רצון להוקיע תופעה זו ולשדר מסר מרתיע ככל הניתן (ע"פ 5330/20 ענבתאוי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (22.11.2020) "...".

גם במקרים בהן הורשעו הנאשמים רק בעבירות נשק, ללא עבירת אלימות חמורה, וכללו מאפיינים דומים לענייננו הוטלו עונשי מאסר לתקופות משמעותיות.

בע"פ 1059-21 פלוני נ' מדינת ישראל (29.4.21) נקבע מתחם עונש הולם של 3 - 5 שנות מאסר הוטלו על המערער 42 חודשי מאסר בפועל, בעיקר על החזקת אקדח גנוב וירי ממנו באזור מגורים על רקע ויכוח שפרץ בין המערער לקטין.

בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש, תוך אמירת הדברים הבאים -

"אין צורך להכביר במילים ביחס לחומרה היתרה הנודעת לביצוע עבירות בנשק לסוגיהן, אשר הפכו זה

מכבר למכת מדינה (ראו למשל: ע"פ 5807/20 שיבלי נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 8 (30.12.2020) (להלן: ענין שיבלי)). בפסיקה ענפה חזר ועמד בית משפט זה על הסכנה הממשית הגלומה בעבירות אלה לשלום הציבור ולביטחוננו ולסדר הציבורי. לאחרונה ממש עמדתי על כך וצינתי בין היתר כי - "בית משפט זה גם עמד לא פעם על הצורך להיאבק בתופעה של שימוש באלימות כדרך לפתרון סכסוכים ומחלוקות, ואת מחויבותו של בית המשפט להילחם בתופעה זו בדרך של הטלת עונשים מרתיעים ומשמעותיים שישקפו מסר מרתיע לעבריינים ולחברה כולה...כן עמדה הפסיקה על הסכנות לפרט ולחברה הכרוכות בעבירות בנשק בכלל, ובשימוש בנשק חם לפתרון סכסוכים... חומרה מיוחדת מיוחסת לאותם מקרים בהם השימוש בנשק חם נעשה בסביבת בית מגורים... וכפי שנזדמן לי להעיר לאחרונה, התופעה של החזקת נשק שלא כדין, וכל שכן השימוש בו, מהווים איום על שלום הציבור ותשתית למגוון רחב של עבירות, ומחייבת הרתמות גם של בתי המשפט על ידי ענישה מחמירה ומרתיעה... נוכח האמור, אכן ניכרת בפסיקה מגמה עקבית של החמרה בענישה כלפי מבצעי עבירות בנשק - "על רקע המציאות אותה אנו חווים למרבה הצער מדי יום, אנו עדים לקריאה ציבורית נרגשת להגברת האכיפה כלפי עבירות נשק - ולהחמרה במדיניות הענישה הנוהגת. בית משפט זה לא נותר אדיש למול השימוש הגובר בנשק חם, והדגיש לא אחת את הצורך בענישה מחמירה ומרתיעה כלפי השימוש בו לשם פתרון סכסוכים. זאת במיוחד כאשר השימוש בו נעשה בסביבת בתי מגורים... נמצא אפוא כי בנסיבות דהיום, ראוי ונכון להחמיר את מדיניות הענישה הנוהגת, זאת בין היתר על מנת להרתיע עבריינים פוטנציאליים משימוש בו כאמצעי ליישוב סכסוכים" (השופט אלרון בענין סובח, בפסקאות 16-17).

בע"פ 5522-20 **נזאר חלייחל נ' מדינת ישראל** (24.2.21) המערער נדון על נשיאת נשק יורי ממנו בשעת לילה באזור כפרי, ל- **41 חודשי מאסר בפועל**, כולל הפעלת מאסר על תנאי של 5 חודשים. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש.

בע"פ 1509-20 **מדינת ישראל נ' ראפאת נבארי** (2.7.20) בית המשפט העליון החמיר בעונשו של המשיב, אשר הורשע בנשיאה והובלה של נשק וברי מנשק חם באזור מגורים, והטיל עליו **36 חודשי מאסר בפועל**, תחת עונש מאסר של 27 חודשים שנקבע לו בבית המשפט המחוזי, תוך ציון ההלכה שערכאת הערעור איננה ממצה את הדין.

בת"פ (באר שבע) 43085-06-21 **מדינת ישראל נ' קוסאי אבו עראר** (14.7.22) שנידון בפני, הנאשם הורשע בעבירות נשק (החזקה ונשיאת נשק ותחמושת); ירי מנשק חם; היזק בזדון; חבלה במזיד; ונהיגה ללא רישיון וללא ביטוח. על פי הנטען, לאחר ויכוח שהתנהל בין הנאשם למנהל בית ספר, הנאשם הגיע לבית הספר, ברכב, כשהוא נושא עמו נשק, יצא מהרכב, התקדם מספר צעדים והחל לירות לכיוון רכבו של המנהל, אשר חנה בצמוד לקרוואן. באותה העת שהו בקרוואן שומר בית הספר ושניים נוספים, ובחצר בית הספר נכחו אנשים נוספים. כתוצאה מהירי של הנאשם, רכבו של המנהל נפגע ממספר כדורים, וכדור אחד חדר לקרוואן ופגע בארון בתוך הקרוואן. נקבע כי **מתחם העונש ההולם נע בין 4-7 שנות מאסר**. ועל הנאשם, צעיר ללא עבר פלילי, הוטלו **5 שנות מאסר בפועל**.

12. נסיבות הקשורות בביצוע העבירות-

כתב האישום שהוגש נגד הנאשמים איננו מייחס להם תכנון מראש לפגוע במתלוננים דווקא, וגם במהלך המשפט לא הוצגה ראיה לתכנון כזה מראש. אולם, החזקת כלי הנשק על ידי הנאשמים כשלעצמה כרוכה מטבעה במעשים יזומים ומכוונים וכך גם יציאת הנאשמים מבתיהם לרחוב כשהם נושאים נשק והירי שלהם לעבר המתלוננים מבלי שקדמה לכך התגרות כלשהי מצד המתלוננים.

העובדה שבתוך שניות מהירי של הנאשם 1 לעבר המתלוננים, בעוד המתלוננים מנסים להימלט ברכבם מהמקום, הנאשם 2 הגיח וירה לעבר המתלוננים, מלמדת על שיתוף פעולה למעשה של הנאשמים.

כל אחד מהנאשמים החזיק נשק וירה בו לעבר רכב המתלוננים בכוונה לפגוע בהם. כך שיש לראות בשני הנאשמים כגורמים שפעלו יחד לאותה מטרה, כשכל אחד מהם תורם את חלקו למימושה. ההבדלים בין מעשי הנאשמים ברמה העובדתית נוגעים לסוג הנשק שכל אחד מהם נשא - הנאשם 1 נשא אקדח והנאשם 2 נשא רובה; ולכך שהנאשם 1 הוא הראשון שירה לעבר המתלוננים.

מבחינת עבירת הנשק, הרי שנוכח מאפייני כלי הנשק - טווח הירי, עצמת האש, קיבולת המחסנית, קצב הירי, וממילא פוטנציאל הנזק - והעובדה שכלל אין לאזרח אפשרות לקבל רישיון להחזקת רובה בעוד שניתן לקבל רישיון להחזקת אקדח - החזקת רובה נחשבת כחמורה יותר מהחזקת אקדח.

כלי הנשק שהנאשמים נשאו וירו מהם לא נתפסו, כך שהסיכון לשימוש פוגעני חוזר בהם עומד בעינו.

מבחינת עבירת החבלה בכוונה מחמירה, בנסיבות מקרה זה אין הבדל של ממש בסיכון שכל אחד מהנאשמים יצר למתלוננים.

בהתחשב בטווח ממנו ירו הנאשמים לעבר המתלוננים, במיקומי פגיעות הכדורים ברכב, ובעובדה שהירי בוצע כשהמתלוננים היו במצב של נסיעה ברכב, הרי שהאירוע יכל להסתיים בפגיעות גוף חמורות ואף באבדן חיים, של המתלוננים או של אחרים שהיו בסביבה. הסכנה להתרחשות כזו היתה רבה וממשית.

מספר האנשים שהיו בסכנת היפגעות גבוהה הוא גורם בכימות חומרת המעשה בנסיבותיו, וכאן, מעשי הנאשמים כוונו לפגיעה בשני המתלוננים והעמידו שני בני אדם בסיכון משמעותי להיפגעות קשה.

למרבה המזל, הירי של הנאשמים לא פגע בבני אדם ונזקיו הפיזיים התמצו בפגיעות מסוימות ברכב המתלוננים.

העובדה שבסופו של דבר האירוע הסתיים ללא פגיעות גוף, אינה צריכה לעמעם מחומרתו הרבה. העובדה

שאחד הקליעים פגע בחלק העליון של גב מושב הנוסע הקדמי, בו ישב אחד המתלוננים, מלמדת עד כמה קרובה היתה האפשרות להיפגעות מהירי ועד כמה דק ההבדל בין סיום האירוע ללא פגיעות גוף לסימו בתוצאה חמורה מאוד.

נקל לשער את האימה שאחזה במתלוננים עת הותקפו בפתאומיות בירי בדרכם לביתם תוך כדי נסיעה תמימה, וביתר שאת כאשר כעבור מספר שניות, בעיצומו של ניסיונם להימלט מהזירה, נפתחה עליהם אש ממקור נוסף והם עמדו בפני סכנת היפגעות חמורה.

בנוסף לפגיעה במי שהמעשה כוון כלפיו, אירועי ירי בלב ישוב מגורים משפיעים על אווירת הרחוב, מכניסים פחד ודאגה בלבבות, מעיקים ופוגעים בשלוות הנפש של הציבור.

מעשי הנאשמים באו על רקע סכסוך בין משפחות.

13. ב"כ הנאשמים הפנה לפסקי דין שונים וביקש שהעונשים שהוטלו בהם ישמשו אמת מידה לענייננו.

ראשית, יש לחזור ולהזכיר את מדיניות הענישה המחמירה הנוהגת בעבירות נשק ואלימות, שהותוותה בפסיקה רצופה של בית המשפט העליון, וביתר שאת בעת האחרונה, ואת עונשי המאסר המשמעותיים המוטלים הלכה למעשה על נאשמים המורשעים בעבירות אלה, כפי שפורט מעלה. וכן את העובדה שבכל אחד מפסקי הדין שהוצגו, הוטלו עונשי מאסר ממשיים תוך ציון חומרתן הרבה של עבירות הנשק והצורך בענישה מחמירה.

שנית, כברוב העבירות גם בעבירות בהן הורשעו הנאשמים ניתן למצוא פסקי דין שהעונש שהוטל בהם חמור מזה שמוטל בדרך כלל ופסקי דין שהעונש שהוטל בהם קל מזה שמוטל בדרך כלל. לא אלה ולא אלה משקפים את התיב העונשי המרכזי.

ובאופן כללי, העונש שנקבע לנאשם מושפע בין היתר מנתוני העבירה בנסיבותיה, ממידת אשמו של הנאשם ומנתונים ונסיבות הנוגעים לנאשם. ואלה מטבע הדברים משתנים ממקרה למקרה.

ובנוסף, הנסיבות והנתונים הקונקרטיים של העבירות ושל הנאשמים בחלק מפסקי הדין שההגנה הציגה, המשפיעים על מידת העונש, שונים משמעותית מענייננו.

כך, בכל פסקי הדין שהוצגו, למעט שניים, דובר בהרשעה בעבירות נשק, ללא הרשעה בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, וברובם המכריע כלל לא בוצע ירי. ובשני מקרים שכללו ירי והיתה הרשעה גם בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, נקבעו מתחמי עונש שנעו בין 3-4 שנות מאסר ברף התחתון ועד 6-8 שנות מאסר ברף העליון, והוטלו 4 שנות מאסר בפועל.

14. בהתחשב בכך שהנאשמים פעלו יחד, מתוך אותה כוונה ובסמיכות מיידית של זמן ומקום; שהנאשם 1 הוא הראשון שפתח באש לעבר המתלוננים; ושלענין העבירה החמורה יותר בה הורשעו הנאשמים, של חבלה בכוונה מחמירה, אין הבדל ממשי בין מעשי הנאשמים; הרי שהשוני בחומרה היחסית הנובע מסוג הנשק שכל אחד מהנאשמים נשא, אינו מצדיק במקרה זה קביעת מתחמי ענישה שונים לנאשמים.

15. בסופו של דבר על העונש להלום את חומרת מעשי העבירות בנסיבותיהם ואת מידת אשמו של הנאשם (ראה סעיף 40ב' בחוק העונשין). וכאן, חומרת המעשים רבה מאוד וכך גם מידת אשמו של הנאשמים.

הדברים הנכוחים הבאים של כב' השופט שטיין, קולעים, בשינויים המתבקשים, לענייננו-

"בפסיקתו מן הזמן האחרון, בית משפט זה קבע לא אחת כי את מבצעה של עבירות נשק יש להעניש בחומרה יתרה - שכן מדובר בעבירות שהיו למכת מדינה, ושאחריהן בא השימוש הקטלני בנשק אשר מותר אחריו פצועים ומתים כמעט מדי יום. מדיניות זו חלה ביתר שאת כאשר מדובר במכירה, ברכישה, בנשיאה או בהובלה - שלא כדין - של נשק התקפי בדמות תת-מקלעים ורובים ושימוש לא חוקי בנשק כאמור. בטיפולנו בעבירות מסוג זה ובמבצעה, להרתעת היחיד והרבים ולהרחקת עברייני הנשק מהחברה על ידי השמתם בין כותלי הכלא לתקופות ממושכות יש מעמד בכורה... בימים קשים אלה, השיקום שבראש מעייננו הוא שיקום המרחב הציבורי המדמם כתוצאה מעבירות נשק בלתי פוסקות והשימוש העברייני בנשק חם." - ע"פ 4077-22 פלוני נ' מדינת ישראל (28.7.22)

16. נוכח חומרת מעשי העבירות של הנאשמים בנסיבותיהם, מידת אשמו של הנאשמים, הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות ומידת הפגיעה בהם, מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות הנשק והאלימות החמורות, והנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, אני קובע כי מתחם העונש ההולם למעשי הנאשמים נע בין 5 ל- 8 שנות מאסר בפועל.

17. בגזירת עונשם של הנאשמים אני מביא בחשבון את גילם הצעיר של הנאשמים; את העובדה שאין להם עבר פלילי; כל אחד מהם מנהל אורח חיים נורמטיבי, הנאשם 1 עוסק בעסקי בנייה ומעסיק עובדים והנאשם 2 סיים לימודי סיעוד בירדן; וזהו מאסרם הראשון. ועונש מאסר ישפיע עליהם ועל סביבתם הקרובה.

18. הנאשמים כפרו במיוחס להם. הם לא הסתפקו בטענה שלא הם אלה שירו לעבר המתלוננים, אלא הטיחו במתלוננים שהאירוע המתואר על ידם כלל לא התרחש ושהם מעלילים עלילת שווא, וטענו שטענת המתלונן אוסמה אבוערר (ע.ת. 1) כי בעקבות האירוע נערכה סולחה בין הצדדים ולכן הוא מבקש להימנע מחזרה על פרטי האירוע בעדותו בבית המשפט, בשקר יסודה, שכן לא התקיימה סולחה בין הצדדים (עמ' 24 ובמיוחד ש' 14, ועמ' 26).

בעת שהסנגור הטיח את הדברים במתלונן אוסמה במהלך חקירתו הנגדית, ב"כ התביעה העיר כי בהליך המעצר ההגנה טענה לקיומה של סולחה בין הצדדים בקשר לאירוע זה ובהתחשב בכך היא ביקשה לשחרר את הנאשמים ממעצר (עמ' 27 מש' 7). ובתגובה לכך הסנגור התרעם על הזכרת דברים מהליך המעצר. אולם בשלב הטיעונים לעונש, ההגנה עצמה העידה עדים שהתייחסו לנושא הסולחה ואישרו את קיומה. מר אבוערר סברי, בן משפחת הנאשמים, מסר: "במקרה הזה במיוחד, באותו יום שזה קרה, אני הייתי בין האנשים שהגענו לצד השני ועשינו סולחה כבר באותו היום" (עמ' 160 מש' 23). ומר אבוערר טאלב, אחיו של הנאשם 2 ודודו של הנאשם 1, אמר: "עשינו סולחה מהיום הראשון" (עמ' 161 ש' 12).

19. כמובן שזכותם המלאה של הנאשמים לכפור באשמה ולדרוש מהתביעה להוכיח את אשמתם ואין לבוא איתם חשבון על כך. אולם, במצב דברים זה, המשקל שיש לתת לפרק הזמן שחלף מאז ביצוע העבירה קטן מאוד, ואל לנאשמים לצפות להתחשבות המסוימת הניתנת למי שנטל אחריות על מעשיו, הודה והביע חרטה.

20. הנאשמים ביצעו את מעשיהם במרחב הציבורי, מבלי להסתיר את עצמם, וירו מטווח קרוב לעבר אנשים שנסעו ברכב, מול עיניהם ממש, תוך אדישות גמורה למה שעלול להיגרם. התנהלות הנאשמים מבטאת זילות חיי אדם, אכזריות, חוסר מעצורים ואי מורא דין, המחייבים הרתעה אישית למניעת הישנות מעשים דומים.

21. למרות האיסור הפלילי החמור והעונשים הקבועים לעבירות, התופעה של החזקת נשק שלא כדין נפוצה מאוד והיא הגיעה לממדים בלתי נסבלים. אחד ממאפייני התופעה באזורנו, בחברה הבדואית, הוא, שכלי הנשק הבלתי חוקיים מוחזקים לאו דווקא בידי עבריינים מובהקים לצורך שימוש למטרות עברייניות טיפוסיות, אלא על ידי אנשים מהשורה, המקיימים אורח חיים רגיל ונורמטיבי, לצורך שימוש בהם במסגרת סכסוכים שגרתיים פנימיים.

22. עדים שונים שהעידו במשפט כאן מסרו כי בישוב ערוער אירועי ירי הינם דבר שגרתני, כמעט יומיומי. גם אם יש בכך משום הגזמה, הרי שברור שמדובר בתופעה אזורית נפוצה הרבה מעבר לנסבל. השלכות המצב על שלום הציבור וביטחונו ועל תחושת הביטחון האישי במרחב הציבורי ניכרות ובלוטות והן נוכחות מאוד ומעיבות על איכות החיים. הציבור משווע לשינוי המצב והעיניים נשואות למערכות אכיפת החוק.

23. בהתחשב בכל האמור, אני גוזר על כל אחד מהנאשמים את העונשים הבאים:

א. 5.5 שנות מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרם.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורם מהמאסר שלא יעברו עבירת נשק או עבירת אלימות המסווגת כפשע.

עמוד 12

ג. פיצוי לכל אחד מהמתלוננים בסך של 20,000 ₪.

זכות ערעור בתוך 45 יום.

**ניתנה והודעה היום ד' אייר
תשפ"ד, 12/05/2024
במעמד הנוכחים.
אליהו ביתן, שופט בכיר**